

تیر پیشنهادی: صنایع کوچک و خوشه‌های صنعتی ظرفیتی قابل توجه در ارتقاء حماسه اقتصادی

صنایع کوچک و خوشه‌های صنعتی ظرفیتی قابل توجه در ارتقاء حماسه اقتصادی

امروزه در اکثر کشورهای جهان، صنایع کوچک و متوسط از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، تولید صنعتی و ارائه خدمات در حال نقش آفرینی هستند. در کشورهای در حال توسعه نیز صنایع کوچک و متوسط عامل راهبردی برای توسعه اقتصادی، اشتغال زایی و رقابت پذیری صنایع محسوب می‌شوند. اگر رویکرد های گذشته تمرکز بیشتر بر اقتصاد کلان داشته اند، اینک کسب و کار خرد، احساس مسئولیت نسبت به افزایش قابلیت رقابت واحدهای کوچک و متوسط، بهبود ارتباطات شبکه ای، تاکید بر حمایت‌های غیر مستقیم در مقابل پرداخت یارانه، ترکیب رقابت و همکاری بمنظور تقویت یادگیری و نوآوری، ارتقاء سطح همکاری واحدهای کوچک و بزرگ و تقویت مثلث همکاری خوشه ها، دولت و دانشگاه مورد تاکید و توجه بیشتری قرار می گیرد.

این در حالی است که در کشور ما با وجودی که بیش از ۹۰ درصد واحدهای تولیدی در گروه صنایع کوچک و متوسط قرار می گیرند، به دلیل نداشتن راهبرد توسعه، مبتنی بر ساختارهای موجود صنعتی و رها کردن واحدهای کوچک تولیدی به حال خود، این بنگاه ها نتوانسته اند سهم قابل توجهی در تولید ناخالص ملی و ایجاد ارزش افزوده داشته باشند و از کمبودهای شدیدی همچون فقدان مقیاس های لازم از جنبه های مختلف سرمایه، تولید و بازار، فقدان محیط های مناسب رشد کسب و کار از جنبه های مختلف حقوقی، قانونی و غیره فقدان زیر ساخت های نرم افزاری و تشکیلاتی، تولید با فناوری های کهنه و عدم دسترسی به تکنولوژی های

نوبین، فقدان ارتباط منسجم با شبکه های بانکی و مالی کشور، عدم وجود شبکه های همکاری میان بنگاهی و در نهایت عدم شناخت از بازارهای هدف رنج می برد.

با توجه به این مهم که صنایع کوچک موتور محرک اشتغال و توسعه در کلیه کشورهای پیشرفته و یا در حال توسعه می باشند، سیاستهای متنوعی جهت حمایت از اینگونه واحدها طرح ریزی و اجرا شده که خوشه صنعتی یکی از موفق ترین آنها بوده است. گرایش به خوشه بندی صنعتی توجه بیشتر کشورهای جهان قرار گرفته است و امروزه تقریباً در کلیه کشورهای جهان دنبال می گردد. در ایران نیز گرایش به بحث خوشه های صنعتی در محافل علمی و تصمیم گیری و نیز در برنامه های توسعه کشور مورد توجه قرار گرفته است. براساس تعاریف ارائه شده از سوی سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل متحد (UNIDO)، خوشه صنعتی مجموعه ای از واحدهای کسب و کار می باشند که در ناحیه یا حوزه ای جغرافیائی تمرکز یافته اند و با تهدیدها و فرصتهای مشترکی مواجه اند و به تولید و عرضه تعدادی کالا و خدمات می پردازند. این شرکتها مجموعه ای از محصولات مرتبط یا مکمل را تولید نموده و می فروشند. چنین تمرکزی باعث ایجاد کسب و کارهای مرتبط می شود و به پیدایش خدمات تخصصی در زمینه های فنی، مدیریتی، مالی و... کمک می کند. زمانی که یک خوشه از تخصصی شدن و تقسیم کار بین شرکتها فراتر رود ناحیه صنعتی شکل می گیرد. بدین ترتیب خوشه مجموعه ای از واحدهای کسب و کار است که در مورد آنها چهار مشخصه « تمرکز جغرافیایی »، « گرایش صنعتی مشترک »، « روابط همکاری » و « چالش ها و فرصت های مشترک » وجود داشته باشد. از مهمترین مزایای ایجاد خوشه های صنعتی می توان به مواردی همچون جهانی شدن، افزایش درآمد سرانه، ایجاد اشتغال و رشد و توسعه درون زای مبتنی بر توانمندیهای مناطق مختلف اشاره کرد. به علاوه از دیگر مزایای این الگو هدفمند بودن، تخصصی تر شدن و اقتصادی تر بودن خدمات و پشتیبانی ها از صنایع مجتمع در خوشه و نقش انکارناپذیر آنها در افزایش رقابت پذیری است.

در حال حاضر ۱۹۲ خوشه صنعتی در کشور شناسایی شده که ۶۳ خوشه از آنها در ۲۵ استان از کشور، در حال اجراست و بر اساس اولویت‌بندیها اجرایی خواهد شد. استانهای تهران، اصفهان و آذربایجان شرقی بیشترین تعداد خوشه‌های صنعتی را در خود جای داده‌اند. با توجه به پیشینه صنعتی قویتر این استانها نسبت به استانهای دیگر و همچنین وجود سطح نسبتاً قابل قبولی از سرمایه اجتماعی در آنها، چنین امری از نقطه نظر وجود زمینه‌های شکل‌گیری و توسعه خوشه‌ها کاملاً منطقی به شمار می‌رود.

علاوه بر این، خوشه‌های صنعتی شناسایی شده در طیف وسیعی از گرایشهای صنعتی فعال می‌باشند که بیشترین تعداد از گرایشهای شناسایی شده مربوط به صنایع مواد غذایی، آشامیدنیها و دخانیات می‌باشد و اغلب خوشه‌های شناسایی شده در گرایش صنایع مواد غذایی نیز در حوزه صنایع تبدیلی مربوط به بخش کشاورزی فعال هستند.

تایید کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
☐	☐	☐	☐